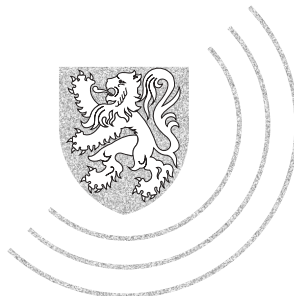

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

12 maart 2002

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heren Chris Vandenbroeke, Kris Van Dijk, Dirk De Cock, Gilbert Van Baelen,
Frans Ramon en mevrouw Hilde Claes –**

betreffende de kosteloosheid van het basisonderwijs

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door mevrouw Hilde Claes**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Gilbert Vanleenhove.

Vaste leden :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heren Luc Martens, Gilbert Vanleenhove ;

de heer Julien Demeulenaere, mevrouw Claudine De Schepper, de heren André Moreau, Gilbert Van Baelen ;

de heren Pieter Huybrechts, Julien Librecht, Joris Van Hauthem ;

de heren Lucien Suykens, André Van Nieuwkerke ;

de heer Ludo Sannen ;

de heer Dirk De Cock.

Plaatsvervangers :

mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, mevrouw Brigitte Grouwels, mevrouw Mieke Van Hecke, mevrouw Ingrid van Kessel ;

de heren Frans De Cock, Karel De Gucht, André Denys, Cis Schepens ;

de heer Jean Geraerts, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Roland Van Goethem ;

de heren Jan Van Duppen, Robert Voorhamme ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Kris Van Dijck.

Zie :

942 (2001-2002)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

– Nr. 2 : Amendement

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid besprak op donderdag 7 maart 2002 het voorstel van resolutie van de heren Chris Vandebroeke, Kris Van Dijck, Dirk De Cock, Gilbert Van Baelen, Frans Ramon en mevrouw Hilde Claes betreffende de kosteloosheid van het basisonderwijs.

I. Toelichting door de heer Kris Van Dijck, indiener

De heer Kris Van Dijck stelt dat de voorliggende problematiek reeds meermaals in de commissie onderwijs aan bod kwam. Hij verwijst daartoe naar de toelichting bij het voorstel van resolutie waarin die diverse elementen van het debat werden opgenomen. Toch moet men vaststellen dat men daarbij telkens bleef steken bij intenties en woorden.

Op de eerste plaats verwijst de indiener naar het Internationaal Verdrag van de rechten van het Kind, de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en de Belgische Grondwet waarin telkens de kosteloosheid van het onderwijs is opgenomen.

Vervolgens verwijst hij naar de “Beleidsnota Onderwijs en Vorming, 1999-2004” waaruit de indiener de volgende passage citeert : “Het algemeen principe van de kosteloosheid van het leerplichtonderwijs is zowel grondwettelijk als internationaal-rechterlijk vastgelegd. Alle leerlingen moeten het basisonderwijs volledig gratis kunnen volgen. De invoering van de kosteloosheid in het secundair onderwijs wordt in de internationaal rechterlijke bepalingen niet eenduidig omschreven. Bijgevolg zullen de adviezen van de Raad van State gevolgd worden. Deze stellen dat in het secundair onderwijs naar kosteloosheid moet worden gestreefd. Het regeerakkoord stelt de geleidelijke realisatie van de kosteloosheid in het vooruitzicht”.

De thematiek van de kosteloosheid kwam ook ter sprake in het Vlaams Parlement tijdens de vorige legislatuur, meer bepaald op 20 februari 1998, toen de beleidsnota “Armoede en Sociale Uitsluiting” werd voltooid. Alle fracties hebben toen een motie ingediend en goedgekeurd, aansturend op een effectieve kosteloosheid van het leerplichtonderwijs. Het decreet betreffende het onderwijs XIII omvat dan wel het begrip kosteloosheid, maar associeert dit te gemakkelijk met de eindtermen.

De indiener vervolgt dat men in deze context, met betrekking tot het Vlaams onderwijs, moeilijk kan spreken van échte kosteloosheid. Dit blijkt o.m. uit de publicatie van de Vlaamse onderwijsindicatoren, editie 2000.

Daaruit blijkt dat voor het schooljaar 1998-1999 de privé-kostprijs van een kind in de kleuterschool gemiddeld 7.974 frank of 179,8 euro en in de lagere school 14.158 frank of 351 euro bedroeg. Voor het middelbaar onderwijs loopt het prijskaartje, afhankelijk van de leeftijd en het studiejaar – op tot 20.000 à 30.000 frank of 495 à 744 euro/per kind en per jaar.

De Vlaamse onderwijsindicatoren kunnen echter zelf onderwerp zijn van discussie. Zo wordt bijvoorbeeld het vervoer van en naar school beschouwd als een belangrijk element van de kosten. Daarom moet – en dat is o.m. de bedoeling van het voorstel van resolutie – nagegaan worden of dergelijke kosten mee moeten worden opgenomen.

De heer Van Dijck verwijst naar de onderzoeksresultaten van prof. dr. I. Nicaise, zoals ze aan bod kwamen in een hoorzitting van de commissie onderwijs, die de vinger op de zere plek legden. Het zijn immers vooral de lagere gezinsinkomens die onderwijsuitgaven als extra belastend ervaren. Als men dit koppelt aan het gelijkheidsdebat in het onderwijs, blijkt dat de kosten voor het middelbaar onderwijs mee bepalend zijn voor hun keuze om al dan niet hoger onderwijs te volgen. De gangbare dualisering wordt op deze manier nog maar eens versterkt.

Gelijkheid en kosteloosheid zijn in de gegeven omstandigheden veeleer moeilijk te hanteren termen. Dit voorstel van resolutie lijkt volgens de spreker dan ook een goede aanzet tot verdere democratisering op alle onderwijsniveaus.

De indiener besluit dat het voorstel van resolutie het haalbare nastreeft en daarmee duidelijk aangeeft dat men daadwerkelijk tot een kosteloosheid van het basisonderwijs wil komen. Daarom moet de Vlaamse regering minimaal de nadere regeling van de kosteloosheid van het leerplichtonderwijs in de loop van de huidige legislatuur definiëren. Een definitie is immers de basis om tot kosteloosheid te komen.

II. Algemene bespreking

De heer *Dirk De Cock*, mede-indiener, beaamt het belang van het voorstel van resolutie. De koste-

loosheid van het leerplichtonderwijs staat in de Grondwet ingeschreven, maar dusdanig dat dit voor interpretatie vatbaar is. Hij constateert dat er een consensus is over de voorliggende resolutie die een stap vooruit betekent in deze discussie. Eenmaal deze stap gezet, kan men eerst het basis- en nadien het middelbaar onderwijs kosteloos maken. Deze evolutie zal geleidelijk verlopen, maar zal niet meer te stoppen zijn.

De heer *Frans Ramon, mede-indiener*, sluit zich aan bij de voorgaande sprekers. Vanuit de problematiek van de gelijke kansen en de democratisering van het onderwijs moet men stellen dat het financieel aspect geen drempel mag zijn voor het volgen van onderwijs. Een betere definiëring vormt een belangrijke stap vooruit om in de loop van deze legislatuur uitsluitel te geven over wat men concreet verstaat onder kosteloosheid.

De heer *Gilbert Van Baelen, mede-indiener*, maakt met de voorliggende vraagstelling een vergelijking met de werkwijze van de commissie aangaande de objectieerbare verschillen. Ook toen werd er eerst een definitiestudie opgezet. Hij sluit zich verder aan bij de vorige sprekers.

Mevrouw *Hilde Claes, mede-indiener*, stelt dat de kosteloosheid van het leerplichtonderwijs een essentieel principe is voor haar fractie. De vraag naar een definitie is echter ook voor haar niet voldoende. Het gelijkekansendebat moet zo ruim mogelijk worden gevoerd. Zij pleit enerzijds voor kosteloosheid, maar anderzijds ook voor de zgn. maximumfactuur. Deze maximumfactuur is een aanzet tot een verdere democratisering van het onderwijs en is een middel om de kosten te beheersen. Bovendien verplicht het de scholen een gemengd publiek aan te trekken en moet de school op zoek gaan naar een evenwicht tussen enerzijds kosteloosheid en anderzijds betaalbare activiteiten.

De heer *André Moreau* sluit zich aan bij de indieners van het voorstel van resolutie. Hij hoopt dat de regering nog tijdens de huidige legislatuur de kosteloosheid van het basisonderwijs zo ver als mogelijk zou kunnen invullen.

De heer *Jos De Meyer* is van mening dat de voorliggende resolutie totaal vrijblijvend is. Het kan niet de bedoeling zijn om de onderwijssector een lege doos aan te bieden. Zijn fractie wil echter zoals in het regeerakkoord is opgenomen, daadwerkelijk tijdens deze legislatuur de kosteloosheid van het basisonderwijs realiseren. Zijn fractie dient daartoe een amendement in.

Ook de heer *Luc Martens* stelt dat zijn fractie dit voorstel van resolutie niet zal steunen vermits het niets toevoegt aan het regeerakkoord. Het is niet duidelijk wat de meerwaarde is. Het voorstel van resolutie toont aan dat men op het moment dat men het principe van de kosteloosheid van het basisonderwijs in het regeerakkoord opnam, men niet wist wat men juist inschreef. Men hanteerde blijkbaar een begrippenkader waarvan men de draagwijdte niet kende.

Hij vraagt aan de leden van de meerderheidsfracties wat na meer dan twee jaar legislatuur de evolutie is in dit dossier. Is er ten voordele van de leerling een budgettaire voortgang? Hij wijst er tegelijkertijd op dat er wel bijkomende werkingsmiddelen zijn gekomen, maar daartegenover staat dat er ook bijkomende werkingskosten zijn.

De heer *Martens* vraagt vervolgens hoeveel middelen men zal nodig hebben om de kosteloosheid van het basisonderwijs te realiseren? Tot slot wil hij vernemen welke stappen nog tijdens de volgende begrotingen hieromtrent zullen worden gezet?

Hij geeft mevrouw *Hilde Claes* volledig gelijk waar die stelde dat kosteloosheid slechts één element is in het kader van de gelijke kansen. Studies van o.m. het HIVA tonen aan dat een bredere strategie nodig is om gelijke kansen te realiseren. Het onderwijssysteem werkt immers op zich selectief en bevestigt bepaalde ongelijkheden.

De heer *Gilbert Vanleenhove* voegt aan de vorige sprekers van zijn fractie toe dat hij reeds tijdens de bespreking van de eerste begroting van de huidige regering een stappenplan vroeg om de kosteloosheid te realiseren. De minister antwoordde toen dat zij dit ging doen, maar vandaag blijkt dat dit plan er nog steeds niet is.

De heer *Julien Librecht* verklaart dat zijn fractie het voorstel van resolutie zal steunen vermits het hier een sociale materie betreft; het bijdraagt tot de kwaliteit van een toekomstgerichte kennismatenschap; het in hoofdzaak en tegelijkertijd kind- en gezinsvriendelijk is. Hij hoopt dat de gevraagde definiëring zo spoedig mogelijk wordt opgesteld. Dit is van belang voor de toepassing van het gelijkheidsbeginsel, de kosteloosheid zelf van het onderwijs, als voor de verhouding met de parascolaire activiteiten.

De heer *Pieter Huybrechts* sluit zich aan bij zijn fractiegenoot. Hij hoopt dat het voorstel van resolutie niet zal resulteren in een vrijblijvende en weluidende definitie omtrent de kosteloosheid van de

basisonderwijs. De meerderheidsfracties moeten daarom daadwerkelijk bij de bevoegde minister aandringen om een concrete realisatie van deze kosteloosheid mogelijk te maken.

– *Repliek van de indieners*

De heer *Kris Van Dijck*, *indieners*, repliceert dat het zeker niet de bedoeling is het regeerakkoord terug te schroeven. Men stelt wel vast dat er m.b.t. de invulling van de kosteloosheid nog heel wat vragen zijn. De definiëring moet in het stappenplan beschouwd worden als een eerste aanzet daartoe. Het is immers noodzakelijk eerst te weten waarover men spreekt : bij de opmaak van een budgettaire raming voor de realisatie van de kosteloosheid is het nodig te weten welke indicatoren men gebruikt.

III. Bespreking van de tekst

Een amendement van de heren *Jos De Meyer*, *Luc Martens* en *Gilbert Vanleenhove* strekt ertoe het vragende gedeelte te vervangen door : “- vraagt de Vlaamse regering conform het regeerakkoord binnen de huidige legislatuur het basisonderwijs effectief kosteloos te maken”.

Het amendement wordt verworpen met 7 stemmen tegen, 3 voor, bij 2 onthoudingen.

IV. Stemming

Het voorstel van resolutie betreffende de kosteloosheid van het basisonderwijs wordt aangenomen met 9 stemmen bij 3 onthoudingen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Hilde CLAES

Gilbert VANLEENHOVE
